

باسمه تعالی

مدت امتحان : ۹۰ دقیقه		ساعت شروع : ۸ صبح		رشته : ادبیات و علوم انسانی		سؤالات امتحان نهایی درس : آرایه‌های ادبی	
تعداد صفحه : ۴		تاریخ امتحان : ۱۳۹۴ / ۳ / ۲۰		سال سوم آموزش متوسطه		نام و نام خانوادگی :	
مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir		دانش آموزان روزانه، بزرگسالان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در خرداد ماه سال ۱۳۹۴					
ردیف	سؤالات	نمره					
۱	کدام گزینه با واژه <u>سعادت</u> هم وزن است؟ الف) چمن (ب) جوانی (ج) همت (د) محنت	۰/۲۵					
۲	درون مایه چهارپاره در کدام یک از گزینه های زیر آمده است؟ الف) مدح و عشق (ب) اجتماعی و غنایی (ج) عرفان و فلسفه (د) اخلاقی و بزمی	۰/۲۵					
۳	این تعریف مربوط به کدام گزینه است؟ « رابط میان مقدمه و تنه اصلی قصیده است. » الف) تغزل (ب) شریطه (ج) مطلع (د) تخلص	۰/۲۵					
۴	هجای دوم کلمه <u>آتشین</u> را بنویسید؟	۰/۲۵					
۵	در بیت « بساط سبزه چون جان خردمند / هوایش معتدل چون مهر فرزند » الف) ویژگی مشترک مشبه و مشبه به را در مصراع دوم مشخص کنید. ب) مهم ترین پایه تشبیه را در مصراع اول مشخص کنید.	۰/۱۵					
۶	تشبیه بلیغ مشخص شده در بیت زیر را به گونه ای بازنویسی کنید که همه پایه های تشبیه در آن دیده شود. گذشت روزگاران بین که دوران شباب ما / در این سیلاب غم، دسته گلی شاداب را ماند	۰/۱۵					
۷	در عبارت های زیر الف) کدام یک از واژه های مشخص شده، استعاره است؟ ب) نوع استعاره را مشخص کنید. ۱- دیو نفس را در وجود خود نابود کرد. ۲- دیو را در وجود خود نابود کرد.	۰/۱۵					
۸	واژه « ماه » در همه گزینه ها به جز گزینه استعاره مصرحه است. الف) الا ای باد شبگیری بگو آن ماه مجلس را / تو آزادی و خلقی در غم رویت گرفتاران ب) ای نسیم سحر آرامگه یار کجاست؟ / منزل آن مه عاشق کش عیار کجاست؟ ج) ای که بر ماه از خط مشکین نقاب انداختی / لطف کردی سایه ای بر آفتاب انداختی د) جلوه گاه رخ او دیده من تنها نیست / ماه و خورشید هم این آینه می گردانند	۰/۲۵					
۹	در بیت « ما آبروی فقر و قناعت نمی بریم / با پادشه بگوی که روزی مقدر است » الف) عبارت مشخص شده چه نوع استعاره ای است؟ ب) مفهوم آن را بنویسید: ج) این استعاره چگونه پدید آمده است؟	۱					
۱۰	در بیت زیر، معنی مجازی واژه مشخص شده چیست؟ به یاد روی شیرین بیت می گفت / چو آتش تیشه می زد کوه می سفت	۰/۲۵					
« ادامه سؤالات در صفحه دوم »							

باسمه تعالی

مدت امتحان: ۹۰ دقیقه		ساعت شروع: ۸ صبح		رشته: ادبیات و علوم انسانی		سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی	
تعداد صفحه: ۴		تاریخ امتحان: ۱۳۹۴/۳/۲۰		سال سوم آموزش متوسطه		نام و نام خانوادگی:	
مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir				دانش آموزان روزانه، بزرگسالان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در خرداد ماه سال ۱۳۹۴			
ردیف	سؤالات						نمره
۱۱	در کدام بیت، مجاز به کار رفته، استعاره است؟ دلیل خود را بنویسید. الف) عالم از شور و شر عشق خبر هیچ نداشت فتنه انگیز جهان نرگس جادوی تو بود ب) هرگز وجود حاضر غایب شنیده ای من در میان جمع و دلم جای دیگر است						۰/۵
۱۲	در بیت زیر یک کنایه بیابید و مفهوم آن را بنویسید. «حافظ از باد خزان در چمن دهر مرنج فکر معقول بفرما گل بی خار کجاست»						۰/۵
۱۳	با توجه به بیت «خواب نوشین بامداد رحیل باز دارد پیاده را ز سیل» الف) موسیقی لفظی ایجاد شده در این بیت به سبب وجود کدام آرایه ادبی است؟ ب) آیا در این بیت تابع اضافات هم وجود دارد؟						۰/۵
۱۴	در بیت «ز خاک آفریدت خداوند پاک پس ای بنده افتادگی کن چو خاک» کلمه آرایه تکرار را به وجود آورده است به گونه ای که موسیقی شعر را افزایش داده است.						۰/۵
۱۵	در هریک از موارد زیر یک «سجع» بیابید و نوع آن را مشخص کنید. الف) طالب علم عزیز است و طالب مال ذلیل است. ب) سنگ سراجی دل را به الماس آب دیده می سفتم و این بیت ها مناسب حال خود می گفتم.						۱
۱۶	با توجه به بیت «باز آ و بر چشمم نشین، ای دلستان نازنین کاشوب و فریاد از زمین بر آسمانم می رود» الف) امروزه این شیوه کاربرد «سجع» در شعر را چه می نامند؟ ب) ارزش موسیقایی سجع به کار رفته میان واژه های «نشین و نازنین» را بنویسید.						۰/۵
۱۷	در ابیات زیر آرایه های موازنه و ترصیح را با ذکر دلیل مشخص کنید. الف) زبانش توان ستایش نداشت روانش گمان نیایش نداشت ب) چرخ ار چه رفیع خاک پایت عقل ار چه بزرگ طفل راحت						۱/۵
۱۸	در عبارت زیر آرایه مراعات نظیر را بیابید و بنویسید تناسب واژه ها از چه جهت است؟ شبی در بیابان مکه از بی خوابی پای رفتنم نماند، سر بنهادم و شتربان را گفتم: دست از من بدار.						۰/۵
۱۹	در بیت زیر جناس تام را مشخص کنید و معنی هر یک از ارکان آن را بنویسید. پیش رویت دگران صورت بر دیوارند نه چنین صورت و معنی که توداری دارند						۱
«ادامه سؤالات در صفحه سوم»							

باسمه تعالی

مدت امتحان : ۹۰ دقیقه		ساعت شروع : ۸ صبح		رشته : ادبیات و علوم انسانی		سؤالات امتحان نهایی درس : آرایه‌های ادبی	
تعداد صفحه : ۴		تاریخ امتحان : ۱۳۹۴ / ۳ / ۲۰		سال سوم آموزش متوسطه		نام و نام خانوادگی :	
مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir				دانش آموزان روزانه، بزرگسالان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در خرداد ماه سال ۱۳۹۴			
ردیف	سؤالات	نمره					
۲۰	در ابیات زیر جناس های ناقص را بیابید و نوع هر یک را تعیین نمایید : الف (مکن تا توانی دل خلق ریش وگر می گنی می گنی بیخ خویش ب) بوی جوی مولیان آید همی یاد یار مهربان آید همی	۱					
۲۱	با توجه به بیت زیر، به سؤالات پاسخ دهید : « ستاره‌ای بدرخشید و ماه مجلس شد دل رمیده ما را انیس و مونس شد » الف) استفاده از واژگان هم ریشه را در بدیع چه می نامند ؟ ب) کلمات هم ریشه در بیت بالا کدامند ؟ ج) صامت های مشترک آن را بنویسید.	۱					
۲۲	دانشته خود را در مورد تلمیح به کار رفته در بیت زیر، در دو سطر بنویسید. پدرم روضه رضوان به دو گندم بفروخت من چرا ملک جهان را به جوی نفروشم	۱					
۲۳	با توجه به بیت « از صدای سخن عشق ندیدم خوش تر یادگاری که در این گنبد دوار بماند » به سؤالات پاسخ دهید. الف) در مصراع اول چه آرایه‌ای دیده می‌شود ؟ ب) آن را مشخص کنید. ج) این آرایه چگونه به وجود آمده است ؟	۰/۷۵					
۲۴	در دو نمونه زیر، آرایه تضمین را بیابید و مورد تضمین شده را تعیین کنید . الف) بیداری زمان را با من بخوان به فریاد / و مرد خواب و خفتی / رو سر بنه به بالین، تنها مرا رها کن. ب) درویش بی معرفت نیارآمد تا فقرش به کفر انجامد. « کاذب الفکر أن یکون کفراً »	۱					
۲۵	در بیت « در نیابد حال پخته هیچ خام پس سخن کوتاه باید والسلام » آوردن دو کلمه متضاد « پخته و خام » در جمله به چه دلیل است ؟ (دو مورد)	۰/۵					
۲۶	در بیت زیر آرایه تناقض را مشخص کنید و برای آن دلیل بیاورید. دولت فقر خدا یا به من ارزانی دار کاین کرامت سبب حشمت و تمکین من است	۰/۷۵					
۲۷	در بیت زیر واژه ایهام را بیابید و معانی مختلف آن را بنویسید : هر کو نکاشت مهر و ز خوبی گلی نچید در رهگذار باد نگهبان لاله بود	۰/۷۵					
« ادامه سؤالات در صفحه چهارم »							

باسمه تعالی

مدت امتحان : ۹۰ دقیقه		ساعت شروع : ۸ صبح		رشته : ادبیات و علوم انسانی		سؤالات امتحان نهایی درس : آرایه‌های ادبی	
تعداد صفحه : ۴		تاریخ امتحان : ۱۳۹۴ / ۳ / ۲۰		سال سوم آموزش متوسطه		نام و نام خانوادگی :	
مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir				دانش آموزان روزانه، بزرگسالان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در خرداد ماه سال ۱۳۹۴			
ردیف	سؤالات						نمره
۲۸	در بیت « چون شبنم اوفتاده بدم پیش آفتاب مهرم به جان رسید و به عیوق بر شدم » الف) کدام معنی در واژه « مهر » مورد نظر شاعر است؟ ب) واژه « مهر » در معنای دیگر خود با کدام کلمات تناسب دارد؟ ج) این واژه کدام آرایه ادبی را بوجود آورده است؟						۰/۷۵
۲۹	در بیت « دل و کشورت جمع و معمور باد زملکت پراکندگی دور باد » الف) نشر « ۲ » کدام واژه است؟ ب) نوع لف و نشر به کار رفته در بیت را بنویسید.						۰/۵
۳۰	اغراق به کار رفته در بیت زیر را توضیح دهید : سرود مجلس است اکنون، مَلک به رقص آرد که شعر حافظ شیرین سخن ترانه توست						۰/۵
۳۱	حسن تعلیل به کار رفته در بیت زیر را شرح دهید: « چو سرو از راستی بَرزد عَلم را ندید اندر جهان تاراج غم را »						۰/۵
۳۲	برای جمله « سیاه کردن موی سپید » علت ادبی بیاورید.						۰/۵
۲۰	جمع « موقّق باشید »						۲۰

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس : آرایه‌های ادبی		رشته : ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع : ۸ صبح
سال سوم آموزش متوسطه		تاریخ امتحان : ۱۳۹۴ / ۳ / ۲۰	
دانش‌آموزان روزانه، بزرگسالان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در خرداد ماه سال ۱۳۹۴		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	
ردیف	راهنمای تصحیح	نمره	
۱	(ب) جوانی (۰/۲۵)	۰/۲۵	
۲	گزینه «ب» / «اجتماعی و غنایی» (۰/۲۵)	۰/۲۵	
۳	گزینه «د» / «تخلص» (۰/۲۵)	۰/۲۵	
۴	ت/ u (۰/۲۵)	۰/۲۵	
۵	الف) وجه شبه: معتدل (۰/۲۵) ، (ب) جان خردمند (۰/۲۵)	۰/۵	
۶	غم در هجوم تند و ناگهانی خویش (۰/۲۵) چون سیلاب است. (۰/۲۵)	۰/۵	
۷	الف) گزینه «۲» (۰/۲۵) (ب) مصرّحه/ آشکار (۰/۲۵)	۰/۵	
۸	گزینه «د» (۰/۲۵)	۰/۲۵	
۹	الف) استعارهٔ مکنیه / تشخیص (۰/۲۵) (ب) فقر و قناعت مانند انسان است / استعاره از انسان (۰/۲۵) ج) مشبّه به همراه یکی از لوازم مشبّه به ذکر شده است. (۰/۲۵) ولی همهٔ ارکان تشبیه مورد نظر است (۰/۲۵)	۱	
۱۰	مجاز از شعر (۰/۲۵)	۰/۲۵	
۱۱	الف) استعاره و مجاز است (۰/۲۵) زیرا علاقهٔ این مجاز شباهت است. (۰/۲۵)	۰/۵	
۱۲	گل بی خار کجاست؟ (۰/۲۵) ، کنایه از آسایش توأم با رنج است / نوش بی نیش / بهار بی خزان در این جهان میسر نیست (۰/۲۵)	۰/۵	
۱۳	الف) واج آرایی (۰/۲۵) ، (ب) بله (۰/۲۵)	۰/۵	
۱۴	خاک (۰/۲۵) ، درونی (۰/۲۵)	۰/۵	
۱۵	الف) علم و مال / عزیز و ذلیل (۰/۲۵) سجع متوازن (یک مورد) (۰/۲۵) ب) می سفتم ، می گفتم (۰/۲۵) سجع متوازی (۰/۲۵)	۱	
۱۶	الف) قافیهٔ میانی (۰/۲۵) (ب) ارزش : متوسط (۰/۲۵)	۰/۵	
۱۷	الف) آرایهٔ ترصیح (۰/۲۵) زیرا در بین کلمات شعر (۰/۲۵) تقابل سجع های متوازی دیده می شود. (۰/۲۵) ب) آرایهٔ موازنه (۰/۲۵) زیرا در بین کلمات شعر (۰/۲۵) تقابل سجع های متوازن دیده می شود. (۰/۲۵)	۱/۵	
۱۸	میان کلمات « پا ، دست ، سر » مراعات نظیر وجود دارد. (۰/۲۵) تناسب از نظر نوع / یا اندام های بدن (۰/۲۵)	۰/۵	
۱۹	« صورت و صورت » (۰/۵) در مصراع اول در معنی نقش و نگار و تصویر (۰/۲۵) در مصراع دوم در معنی چهره و روی (۰/۲۵)	۱	
« ادامهٔ راهنمای تصحیح در صفحهٔ دوم »			

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس : آرایه‌های ادبی		رشته : ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع : ۸ صبح
سال سوم آموزش متوسطه		تاریخ امتحان : ۲۰ / ۳ / ۱۳۹۴	
دانش‌آموزان روزانه، بزرگسالان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در خرداد ماه سال ۱۳۹۴		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	
ردیف	راهنمای تصحیح		
نمره			
۲۰	الف) می‌گنی ، می‌گنی (۰/۲۵) جناس ناقص حرکتی (۰/۲۵) ب) بوی و جوی (۰/۲۵) جناس ناقص اختلافی (۰/۲۵) یا یاد و یار (۰/۲۵) جناس ناقص اختلافی (۰/۲۵) (یک مورد)	۱	
۲۱	الف) اشتقاق (۰/۲۵) ب) انیس ، مونس (۰/۵) ج) صامت «ن، س» (۰/۲۵)	۱	
۲۲	اشاره به خوردن گندم (میوه ممنوعه) (۰/۲۵) توسط حضرت آدم (۰/۲۵) که سبب شد او و همسرش حوا (۰/۲۵) از بهشت رانده شوند (۰/۲۵)	۱	
۲۳	الف) حس آمیزی (۰/۲۵) ب) صدایی ندیدم (۰/۲۵) ج) به کار بردن حس بینایی به جای شنوایی / زیرا صدا شنیدنی است نه دیدنی (۰/۲۵)	۰/۷۵	
۲۴	الف) مصراع آخر (روسر بنه به بالین، تنها مرا رها کن) (۰/۲۵) تضمین مصراعی از مولوی (۰/۲۵) ب) کاد الفقر أن یكون کفراً (۰/۲۵) تضمین حدیث (از پیامبر) (۰/۲۵)	۱	
۲۵	برای روشن‌گری ، لطافت و زیبایی (دو مورد) (۰/۵)	۰/۵	
۲۶	دولت فقر (۰/۲۵) زیرا فقر باعث دولت مندی و بی‌نیازی نیست (۰/۵) (یا هر توضیح مشابه دیگر)	۰/۷۵	
۲۷	« لاله » ایهام دارد (۰/۲۵) در یک معنی گل لاله (۰/۲۵) در معنی دیگر، چراغی از شیشه یا بلور به شکل لاله (۰/۲۵)	۰/۷۵	
۲۸	الف) عشق / محبت (۰/۲۵) ، ب) آفتاب و عیوق (۰/۲۵) ، ج) ایهام تناسب (۰/۲۵)	۰/۷۵	
۲۹	الف) معمور: نشر ۲ (۰/۲۵) ب) مرتب (۰/۲۵)	۰/۵	
۳۰	به رقص در آمدن فرشتگان (۰/۲۵) از صدای سرود اهل زمین، اغراق است. (۰/۲۵)	۰/۵	
۳۱	شاعر سرسبزی همیشگی سرو را (۰/۲۵) به جهت راست قامتی آن می‌داند (۰/۲۵) (که ادعایی خیالی و ادبی است)	۰/۵	
۳۲	سیاه کردن موی سپید به دلیل نشستن در عزای پیری است. (۰/۵) یا هر توضیح مشابه دیگر	۰/۵	
۲۰	« همکار محترم خدا قوت »		